

gesloten tussen partijen in een coalitiekabinet. De voorwaarden om de echte bruto/bruto-koppeling voor 1992 te realiseren, achte men niet aanwezig, maar de politieke ruimte om op dit gebied dan maar helemaal niets te doen, was ook niet aanwezig. Dus werd er in de loop van augustus een compromis geboren, waarvan de minister van Sociale Zaken eigenlijk de geestelijke vader was en waarover ook de moeder, de bewindslieden op Financiën, moet ik aannemen, langzamerhand steeds beter te spreken raakte. Het jonge kind zou immers niet alleen voor de werkgelegenheid, maar ook voor het door de PvdA gewenste inkomensbeleid nuttig kunnen zijn. Het is hier in de Eerste Kamer niet de plaats om op allerlei details in te gaan — dat is aan de overkant trouwens al uitvoerig gebeurd — en wij kunnen dus met een algemeen oordeel volstaan.

Het is een intelligent compromis dat onder de gegeven omstandigheden voor ons wel aanvaardbaar is. De fijnmazige berekening in de stukken, met name waar het gaat om de werkgelegenheidseffecten, bekijken wij wel met enige distantie. Zo vergaat het ons ook wat betreft het statistische meningsverschil over de verhouding actieven/niet-actieven, zoals dat blijkt uit de cijfers die de regering hanteert en de cijfers die later werden aangeleverd door de SVr. Er zit wel enig verschil tussen die gegevens, maar goed, zo gaat dat. Ik weet wel: je hebt kleine leugens, je hebt grote leugens en je hebt statistieken.

Zo vergaat het ons eigenlijk ook wel een beetje wat betreft de door de regering veronderstelde ontwikkeling van de inflatie en de lonen. Zo zeker als dat ons wordt voorgeschoteld, is het natuurlijk niet. Maar goed, de regering heeft op grond van dit soort argumenten haar keuze gemaakt, zodat wij nu alleen maar hebben te beslissen over het voorstel, zoals dat uit de Tweede Kamer tot ons is gekomen.

Het is intussen wel duidelijk dat dit voorstel het sterke karakter heeft van eenmaligheid. Anders gezegd, volgend jaar kan de regering niet meer met hetzelfde voorstel komen. Dat heeft misschien niet eens zoveel te maken met het ontbreken van voldoende politieke ruimte, maar eigenlijk meer met een dan optredende technische onmogelijkheid, die het gevolg is van het stelsel, zoals dat bij ons bij de loon- en inkomsten-

belasting nu eenmaal bestaat. Dat stelsel wil niemand echt loslaten. Tariefcorrectie op grond van inflatie kun je natuurlijk permanent overslaan, maar als het met de inflatie een beetje opschiet, dan zit je binnen de kortste keren met een proportioneel tarief. Ik denk dat wij dat allemaal in strijd vinden met de principes van onze belastingheffing. Dat het volgend jaar wel eens wat sneller kan gaan met de inflatie dan dit jaar, dat zit er eigenlijk wel in. De regering doet er wat betreft het al of niet doorgaan van de inflatiecorrectie voor 1993 in diverse instanties heel dapper het zwiigen toe. "...is nu niet aan de orde", heb ik ergens in de stukken gelezen. Maar het is de vraag, of de regering dat zelf ook echt gelooft. Gegeven de opbouw van het stelsel lijkt het weer opnieuw doorhalen van de correctie eigenlijk alleen maar te verdedigen als er geen inflatie is. Als dat het geval is, dan is het hele onderwerp meteen irrelevant geworden. Wat de regering nu voorstelt, is zo iets als het autorijden op de reserveband. Je kunt het een tijdje doen, maar permanent is onverstandig.

Er is in dit verband ook nog heel wat te zeggen over het niet zo gezonde verschijnsel, dat een groeiende groep Nederlanders door de voorgenomen operatie buiten de heffing van de loon- en de inkomstenbelasting valt en alleen maar met de fiscus te maken krijgt waar het gaat om de premieheffing sociale zekerheid. Dat is op zichzelf strijdig met het uitgangspunt dat wij allemaal dienen mee te betalen aan de belastingen. In hoeverre dat al in 1992 het gevolg zal zijn, is mij niet helemaal duidelijk, maar een trend in die richting valt waar te nemen.

Voorzitter! Ik laat dit probleem verder rusten, omdat ik nog iets anders op mijn hart heb dat weliswaar niet buiten de orde is, maar wel van een iets andere orde. Dat heeft niet zozeer te maken met de inhoud van het voorstel, als wel met de vorm en speciaal met het taalgebruik dat namens de regering in de stukken hier en daar wordt gehanteerd. Ik heb gearzeld of ik hier iets over zou zeggen. Die aarzeling komt voort uit het besef dat het apparaat van Financiën af en toe zeer zwaar wordt belast; uit het besef dat er ambtenaren zijn die met veel inzet in en buiten de officiële werktijd aan de vragen, de wensen en de verlangens van de politiek voldoen en dat ook

loyaal doen. Mijn aarzeling verdween echter toen ik mij herinnerde dat uitgerekend in deze zaal afgelopen zondag het Grote Dictee der Nederlandse taal is gehouden. Mijn aarzeling verdween nog meer toen ik mij herinnerde dat er in het verleden een bewindsman op Financiën zat — de heer Vondeling — die zich juist buitengewoon veel gelegen liet liggen aan een zuiver gebruik van de Nederlandse taal.

Voorzitter! Vooral in de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer komt men een wonderlijk soort Nederlands tegen, waarvan de overheid — bij uitstek een cultuurdrager — zich niet zou moeten bedienen. Wat moet ik denken van een uitdrukking als "betaald werk aan de onderkant van het loongebouw" of het realiseren van "om en nabij koopkrachtbehoud". Wat moet ik denken van een bedrag van 110 mln. dat "volledig ten goede komt aan het financieringstekort"? Ik zal niet ontkennen dat sommige kamerleden er ook wat van kunnen. Zo heeft de CDA-fractie in de Tweede Kamer het over "een trendbreuk naar de toekomst toe", maar dat kan niet als een excuus gelden.

De heer **Boorsma** (CDA): Voorzitter! De heer Vis had het over de overheid als cultuurdrager. Wil hij zich daar nog eens op bezinnen? Hij bedoelt ongetwijfeld de overheid als cultuurdragster.

De heer **Vis** (D66): Met de geslachten is het af ten toe wat moeilijk gesteld.

Ik zal verder geen vergissing meer op dit punt maken. Ik wijs erop dat in de stukken ook aardige nieuwe termen worden bedacht, zoals "de versteiling van de progressie", maar dat ik vind ik niet zo erg, want taal mag zich vernieuwen. Voorzitter! Met alle respect voor de tijdsdruk waaronder gewerkt moet worden en met alle respect voor de loyaliteit van het apparaat, merk ik op dat juist de dienaren van de Kroon het goede voorbeeld moeten geven, want de taal is immers gans een volk.

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de heer Van Dijk, die zijn maiden-speech zal houden.

De heer **Van Dijk** (CDA): Mijnheer

de voorzitter! Een discussie over de inflatiecorrectie krijgt al snel het karakter van een herhalingsoefening. Toeschouwers die al wat langer meelopen, vragen zich onwillekeurig af: ben ik hier niet al eens eerder geweest; heb ik dit alles niet al eens eerder gehoord? Zijn de belangen die op spel staan werkelijk groot genoeg om zulk een hernieuwde aandacht te rechtvaardigen?

Voorzitter! Het antwoord op de laatste vraag is "ja". Het is alweer bijna 15 jaar geleden dat professor Hofstra zijn studie over de inflatie-neutrale belastingheffing uitbracht. Zijn analyse is nog steeds van kracht en zijn conclusies liegen er niet om. In een progressief stelsel van loon- en inkomstenbelasting leidt het niet corrigeren voor de inflatie tot een sluipende, niet door de wetgever beoogde verstelling — met excuses aan de heer Vis — van de progressie en tot evenmin beoogde onbeheerste drukverzwaringen en drukverschuivingen, die, anders dan velen denken, relatief het zwaarst drukken op de lagere en de middeninkomens. De gevolgen voor de belastingmoraal en voor de economische groei en werkgelegenheid laten zich raden. Hofstra concludeert: "Tegen die achtergrond verdient ook een automatische correctie die niet telkens de parlementaire goedkeuring vergt, verre de voorkeur".

Mijnheer de voorzitter! Die analyse, die conclusies, staan nog steeds overeind. Hoewel de praktijk nogal eens afweek van de zuiverheid van de leer, is in het afgelopen decennium toch een vrij brede overeenstemming ontstaan over de wenselijkheid om vast te houden aan de regel. Die automatische inflatiecorrectie is dus geen dom automatisme dat naar believen buiten werking kan worden gesteld. Het is evenmin een dogma. Het is, mijnheer de voorzitter, een veiligheidspal die moet voorkomen dat het zware fiscale geschut onbeheerst losbrandt, over zijn doel heenschiet en meer schade aanricht dan strikt nodig is. Die veiligheidspal kan pas los als de schootsafstand van dat geschut is afgesteld op het door de geldontwaarding langer geworden traject dat het fiscale projectiel moet afleggen, want zonder die afstelling vallen er brokken.

Het is dus zeker de moeite waard om van tijd tot tijd op herhalingsoefening te gaan om te controleren of het veiligheidsmechanisme er nog aan zit

of dat het er misschien is afgesloopt of dat ermee geknoeid wordt.

Voorzitter! Het was zeker niet toevallig dat Hofstra juist in de jaren zeventig zijn studie uitbracht. Het is evenmin toevallig dat wij juist nu op herhalingsoefening zijn. In tijden van toenemende inflatie zoals nu is er voor de fiscus heel wat te verdienen met het achterwege laten van de inflatiecorrectie en is de verleiding heel groot om, al is het maar tijdelijk, van het rechte pad af te wijken. Wij willen in deze discussie de bewindsmannen helpen om in die afschuwelijke verleiding staande te blijven. De geest is gewillig, maar het vlees is zwak, zoals hij weet. In zulke tijden is het voor de volksvertegenwoordiging extra nodig om nauwlettend toe te zien op de schade die het fiscaal geschut bezig is aan te richten. Voor alle duidelijkheid: voor de fractie waartoe ik de eer en het genoegen heb te behoren, hebben de analyse en de conclusies van Hofstra nog niets van hun geldigheid verloren.

Voorzitter! Het zal de staatssecretaris uit mijn inleiding duidelijk zijn geworden dat hij op een weinig vriendelijke ontvangst van die fractie had kunnen rekenen indien wij ons vandaag over een voorstel hadden moeten buigen om de inflatiecorrectie, al was het maar tijdelijk, buiten werking te stellen. In die situatie verkeren wij vandaag niet. Voor ons ligt een voorstel om de inflatiecorrectie in 1992 voor een deel, namelijk de schijfaanpassing, terug te nemen — een eufemisme — gecombineerd met een aantal maatregelen die de nadelige effecten hiervan weer gedeeltelijk compenseren en die een stimulering kunnen zijn voor de werkgelegenheid. Een dergelijk pakket vraagt om een genuanceerde benadering.

Laat ik beginnen met de bredere context en de niet-fiscale gevolgen van het voor ons liggende pakket. De CDA-fractie is zich ervan bewust dat dit pakket een onderdeel is van het inkomens- en werkgelegenheidsbeleid voor 1992 en in die context beoordeeld wil worden. Van dat beleid vormen onderdelen: het loslaten van de brutokoppeling, de wenselijke koopkrachtcorrectie aan de onderzijde van het inkomensgebouw, de noodzaak van een beheerste loonontwikkeling en een vergroting van de afstand tussen actieven en niet-actieven ten gunste van de werkgelegenheid. Wij erkennen dat van een aantal elementen van dit

pakket, de verhoging van de belastingvrije som en het arbeidskostenforfait, op zichzelf positieve impulsen in die richting uit kunnen gaan en wij hopen dat de regering in dit opzicht volgend jaar rijke vruchten moge plukken. Wij aarzelen hier wat, omdat de bedoelde maatregelen toch onderdeel uitmaken van een totaalbeleid, waarvan ook negatieve impulsen uitgaan. De lastendruk neemt volgend jaar per saldo wederom toe en niet af.

Het ware ons ook liever geweest, vanwege de grote nadelen van dit pakket, waarover zo dadelijk meer, als de beoogde inkomens- en werkgelegenheidseffecten langs andere weg zouden zijn nagestreefd. Wij beseffen zeer wel dat ook aan alternatieven nadelen zouden kleven. Wij zouden het toch op prijs stellen, als de staatssecretaris nog eens wat verder zou willen ingaan op de merites van zulke alternatieven, verder dan hij heeft gedaan in de memorie van antwoord.

Ik kom nu op de inkomenseffecten door de lastendrukveranderingen die uit het pakket zelf voortvloeien. De inkomenseffecten die zijn gepresenteerd in de bijlage van de memorie van toelichting, zijn van een oogverblindende schoonheid. Bijna iedereen gaat erop vooruit, zeker bij de werknemers en in wat mindere mate bij de bejaarden en zelfstandigen. Inderdaad zou op basis van deze cijfers moeten worden geconstateerd dat de voordelige effecten van dit pakket de nadelige overtreffen, maar er zit een adder onder het gras.

Door de grondslagversmalling leidt dit pakket tot een premiederving en extra uitgaven van 2,3 mld. Volgens de memorie van toelichting komt dit overeen met ruim 1% van het tarief eerste schijf voor niet-bejaarden. Dit pakket moet dus een opwaartse druk op de premiehoogte uitoefenen. Zonder dit pakket zouden de premies in 1992 lager zijn dan nu het geval is. Hoeveel lager? Je zou zeggen de zojuist genoemde ruim 1% van de eerste schijf.

Ik hoor de staatssecretaris al zeggen dat hij bij de schriftelijke voorbereiding duidelijk heeft gemaakt dat het effect slechts 0,4% is. Dat is ten dele toe te schrijven aan maatregelen die niet rechtstreeks verband houden met dit pakket. Ik denk dat wij moeten constateren dat het effect van dit pakket op zichzelf de orde van grootte heeft van ruim 1% van de eerste schijf.

Dat betekent hogere lasten. Zij zijn niet meegenomen in de inkomensplaatjes die worden gepresenteerd aan het einde van de memorie van toelichting. Dat effect, hoe gering op zichzelf mogelijk ook, moet toch een duidelijk zichtbare verstoring brengen in het gepresenteerde fraaie beeld van de inkomensgevolgen die zich op vele niveaus ook tot enkele tienden van procenten beperken.

Ik wil niet moeilijk doen over het gepriegel met tienden van procenten in inkomensplaatjes waarin ik toch al weinig fiducia heb. Ik wil evenmin de zojuist genoemde nadelige effecten overdrijven die ook slechts in tienden van procenten zijn te meten. Maar het ware voor de volledigheid van de presentatie beter geweest, als de bewindsman het advies van de Raad van State had gevolgd en de inkomenseffecten van de premiestijging die uit de grondslagversmalling voortvloeit in een afzonderlijke tabel bij de memorie van toelichting had opgenomen.

Voorzitter! Ik kom nu tot het laatste, maar niet het minst belangrijke onderwerp van onze beoordeling: de gevolgen voor de tariefstructuur, met name voor het draagvlak van de eerste schijf. Die schijf vormt niet alleen het draagvlak voor een belangrijk deel van het belastinggebouw, maar ook voor de gehele financiering van de volksverzekeringen. Dat draagvlak brokkelt nu aan twee kanten af: erosie aan de onderkant door verhoging van de belastingvrije som en het arbeidskostenforfait en verkorting aan de bovenkant door het niet doorgaan van de inflatiecorrigerende schijfverlenging. Het gevolg is dat het aantal mensen toeneemt, dat in het geheel niet meer bijdraagt aan de financiering van de collectieve voorzieningen. Alle anderen doen dat voor een geringer deel van hun inkomen. Om toch aan de gewenste premie-opbrengst te komen, moeten zoals reeds vermeld, de tarieven van de eerste schijf omhoog, dat wil zeggen: het fiscaal geschut gaat met zwaardere granaten gericht voor afgeven op een kleiner gebied. Wij vrezen dat wij daarmee vast kunnen lopen. Over enkele weken gaat het gecombineerde belasting- en premietarief omhoog van bijna 36% nu naar bijna 40%. Ik moet hier een correctie aanbrengen. Het moet na de recente besluitvorming over de stelselherziening ziektekosten luiden: naar ruim 38,5%. Maar als het van

de regering afhangt, is dat slechts uitstel van executie. Het zou mij niet verbazen, als de toekomst verdere verhogingen zou brengen. Men leest wel eens wat over het plan-Simons en de AWBZ. Voor een eerste tarief is een stap van nul naar 40% of meer wel heel fors. Het betekent, dat al op een zeer laag inkomensniveau elke zuur verdiende extra gulden voor bijna de helft wordt wegbelast. Wat dat voor de werkwillemigheid en de belastingmoraal zou kunnen betekenen, laat zich raden. Het verschil met de tarieven in de hogere schijven wordt snel kleiner. Het geheel tendert naar een proportioneel tarief voor de inkomstenbelasting.

Mijnheer de voorzitter! In haar Troonrede van september jl. kondigde Hare majesteit aan, dat de regering de voorstellen van de commissie-Stevens van groot belang acht en advies wil vragen over de integrale invoering ervan op korte termijn. Zoals bekend, gaan die voorstellen op een aantal punten in diametraal tegenovergestelde richting als het huidige pakket, namelijk in de richting van een beperking van inkomens, dat buiten de heffing kan worden gehouden, in de richting van een zeer substantiële verlenging van de eerste schijf en in de richting van een lager tarief. Na invoering van het nu voor ons liggende pakket wordt het overnemen van de voorstellen-Stevens ongetwijfeld moeilijker en kostbaarder. Wij zouden het op prijs stellen, als de bewindsman in zijn antwoord wat dieper op deze structurele onderwerpen zou willen ingaan. Wij hebben niet zozeer behoefte aan een uitspraak, dat hij zich zorgen maakt — dat heeft hij elders gedaan — als wel aan een antwoord op de vraag naar zijn beleid ter zake. Acht hij het een gewenste ontwikkeling, vooral in een tijd van tweeverdieners en deeltijdbanen dat een groeiend aantal mensen in het geheel niet meer of vrijwel niet meer bijdragen aan de financiering van de collectieve voorzieningen, niet meer aan de AOW en straks niet meer aan hun eigen ziektekostenverzekering, hoewel zij van die voorzieningen volop profiteren? Maakt het voor hem daarbij verschil in zijn antwoord op deze eerste vraag, of het gaat om belastingen of premies volksverzekeringen? Is er sprake van evenwicht tussen belastingen en premies in de eerste schijf? Hoe oordeelt de bewindsman over de totale hoogte

van de tarieven in de eerste schijf van 40% of meer? Maar bovenal dringt zich de vraag op, wat zijn beleid op deze punten is voor de rest van de kabinetsperiode en wanneer — daarin zal een stuk van het antwoord te vinden moeten zijn — wij zijn standpunt over de commissie-Stevens tegemoet kunnen zien.

Mijnheer de voorzitter! Ik rond af. Het zal u niet verbazen, dat de fractie waartoe ik behoor, deze voorstellen met nogal gemengde gevoelens beoordeelt. Wij realiseren ons, in welke context die moeten worden geplaatst. Wij erkennen, dat onderdelen van die voorstellen op zich zelf enige beperkte, maar gunstige invloed op de loonontwikkeling en werkgelegenheid kunnen hebben. Wij kunnen ook narekenen, dat de ongunstige gevolgen, die uit het terugnemen van de inflatiecorrectie op de schijflengte voortvloeien, getemperd worden door de verhoging van de basisafrek en het arbeidskostenforfait. Wij hebben geen fiducia in de fraaie positieve inkomensgevolgen, zoals gepresenteerd, maar willen evenmin in de tegenovergestelde fout vervallen door de negatieve gevolgen te overdrijven. Een en ander afwegend, voelt mijn fractie geen onbedwingbare lust om deze voorstellen te verwerpen, hetgeen niet wil zeggen, dat wij er erg gelukkig mee zijn. Het is korte-baanwerk, maar vooral op de wat langere termijn beschouwd helpen de voorstellen ons eerder achteruit dan vooruit. De progressie, gemeten naar de afstand tussen nultarief en toptarief, wordt steiler. Vooral de eerste stap aan de onderzijde wordt fors vergroot. Het is nog maar de vraag of dat houdbaar is. Het draagvlak voor de financiering van de volksverzekeringen en een belangrijk deel van de belastingen wordt verzwakt. De weg naar de drie V's van de commissie-Stevens — verlaging, vereenvoudiging en verbreding — wordt langer, moeilijker en kostbaarder. Op grond van deze constatering betwijfelen wij of de nu voor ons liggende voorstellen voor herhaling vatbaar zijn.

De voorzitter: Graag feliciteer ik u als eerste met uw maidenspeech als lid van deze Kamer. Daaruit sprak, naast de heldere beeldspraak, opnieuw uw sterke betrokkenheid bij de zuiverheid, duidelijkheid en samenhang van het financiële beleid van de overheid. Voor de Kamer, die

de kwaliteit van de wetgeving en de controle in haar vaandel wil schrijven, is het een goede zaak iemand in haar midden te hebben die niet alleen als bestuurder, maar vooral ook als voorzitter van de enquêtecommissie RSV, zozeer de gebreken van die kwaliteit kent, maar daarnaast ook de mogelijkheden tot verbetering. Van harte gefeliciteerd!

□

De heer **Van Graafeiland** (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik feliciteer collega Van Dijk met zijn maiden-speech in deze Kamer, die kan worden beschouwd als een liberaal verhaal zonder liberale conclusie.

Voorzitter! Een van de voordelen van het in november tegelijk met de algemene beschouwingen uitspreken van financiële beschouwingen is, dat de eindejaars-belastingvoorstellen al in een ruimer kader konden worden beoordeeld, hetgeen leidt tot zowel duidelijkheid op voorhand als tijdswinst bij de behandeling. Mijn fractie heeft er half november geen enkel misverstand over laten bestaan hoe zij aankijkt tegen de Miljoenennota en derhalve tegen dit wetsvoorstel dat deel uitmaakt van een pakket maatregelen dat uiteindelijk leidt tot lastenverzwaringen. In dit verband wijs ik nog op de inbreng van collega Hilarides bij de behandeling van het wetsvoorstel betreffende de kerftabak.

Naar mijn mening kan het geen kwaad om aan te geven wat er in feite gaande is. Gaande is, dat het regeerakkoord voorziet in extra uitgaven van ongeveer 23 mld. in 1994. Gaande is verder, dat ook als gevolg van de onderhavige wetsvoorstellen de collectieve-lastendruk weer verder stijgt, waardoor onze positie binnen Europa er alleen maar slechter op wordt. Gaande is ook, dat de afgelopen 2 jaar 85% van alle economische groei is opgeslokt door de collectieve sector en dat het kabinet zelf verantwoordelijk is voor de helft van de inflatie als gevolg van lastenverhogingen die vanaf het moment van aantreden zijn doorgevoerd. Ten slotte is gaande, dat het kabinet zelf zorgt voor een behoorlijke ontwikkeling van de loon- en prijs-spiraal.

De lastenverlichting die voortvloeit uit de verhoging van de belastingvrije som en de verhoging van het arbeidskostenforfait, heeft uiteraard onze instemming. Wij verzetten ons

tegen de wijze waarop deze lastenverlichting wordt gefinancierd, namelijk door het terugnemen van de inflatiecorrectie en dus door in te breken in het wettelijk systeem van inkomstenbelasting, dat voorziet in een automatische inflatiecorrectie, al is dat maar voor een deel. In de memorie van antwoord staat dat van die automatische inflatiecorrectie kan worden afgeweken, indien daar gegronde redenen voor bestaan. Of dat nu geheel of ten dele is, is in dat verband niet relevant. Opvallend is dat het kabinet geen enkele uitspraak wenst te doen over het al dan niet doorberekenen van de inflatie in de jaren 1993 en 1994. Wij maken ons daar ernstige zorgen over. Want wat zijn nu eigenlijk die gegronde redenen om voor 1992 de inflatiecorrectie terug te nemen? Het kabinet komt met het argument dat de verbetering van het inkomensbeeld en het leveren van een bijdrage aan de werkgelegenheidssituatie een en ander aanvaardbaar maakt. Maar wat zijn de feiten? De feiten zijn dat verdergaande nivellering het beeld ten opzichte van de ons omringende landen steeds schever trekt. Feit is dat de werkgelegenheid terugloopt. Feit is dat de gegronde redenen dus alleen maar verband houden met de extra uitgaven van 23 mld. en met een minister van Financiën die vanwege partijpolitieke overwegingen niet kan terugkomen op zijn uitspraken over de bruto/bruto-koppeling. Minister De Vries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vermomde zich als Tom Poes en verzond een list. Dat wordt nu aangereikt als "gegronde redenen". Zo zit het ongeveer in elkaar, met als gevolg drukverschuiving en drukverzwaring, ongemotiveerd en onbeheerst. Wat dat betreft schaar ik mij graag achter de opmerkingen van collega Van Dijk.

Voorzitter! Mijn fractie kan zich in het geheel niet in dit type voorstellen vinden, omdat de oorzaak van de problematiek is gelegen in het uitgavenpakket dat van dit regeerakkoord deel uitmaakt. Op de langere termijn zijn wij volstrekt op de verkeerde weg. Ik noem drie punten. In de tweede helft van de jaren tachtig lagen wij wat de economische groei betreft in de kopgroep. In 1992 zijn wij min of meer hekkesluis. De inflatie was in de tweede helft van de jaren tachtig het laagst. Momenteel gaat de inflatie snel omhoog. De helft daarvan wordt veroorzaakt door het kabinet zelf.

Een kwade genius zou kunnen denken dat de inflatie wordt aangewakkerd, dat de correctie wordt teruggenomen en dat er dus een fiks voordeel valt te incasseren. Zo'n kwade genius ben ik overigens niet. Ten derde kwamen er in de tweede helft van de jaren tachtig 600.000 banen bij, maar in 1992 loopt de werkgelegenheid terug met 10.000 banen. Dan kun je toch niet blijven beweren dat het allemaal aan het buitenland ligt? Dat kun je toch niet blijven beweren, als je zelf een beleidsintensivering inzet, als je met open ogen de stijging van de collectieve lasten, een hogere inflatie dan ooit, een bijdrage aan de loon- en prijs-spiraal en dus hogere arbeidslasten en een aanwijsbaar negatief effect op de werkgelegenheid, maar geen BTW-verlaging en dus geen Europese harmonisatie op dat punt accepteert?

Het zal duidelijk zijn dat mijn fractie zich verzet tegen dit voorstel. Het is schaatsen op de korte baan. Er is geen enkele gegronde reden aangereikt om de inflatiecorrectie ten dele achterwege te laten, behalve dan het onvermogen om de budgettaire gevolgen van de beleidsintensivering te vinden binnen herschikking van de overheidsuitgaven zelve, met alle reeds aangetoonde negatieve ontwikkelingen van dien. Mijn fractie zal tegen dit wetsvoorstel stemmen. Omdat ik er wellicht geen behoefte aan heb om in tweede termijn het woord te voeren, dank ik de staatssecretaris nu reeds voor zijn antwoord, met name aan het adres van anderen, vrees ik. Wij wensen hem ook rustige feestdagen!

□

De heer **Pitstra** (Groen Links): Voorzitter! Dit wetsvoorstel is ontstaan — de heer Vis gaf het ook al aan — uit een partijpolitiek compromis tussen PvdA en CDA. De CDA-wens was ont koppeling en de PvdA-wens was, terecht, het op peil houden van de koopkracht van de laagstbetaalden en uitkeringsgerechtigden. En minister De Vries kwam zowaar met deze creatieve zet, waarin via een aantal maatregelen de minima — op papier althans — er f 6 per maand op vooruitgingen. Maar van die f 6 blijft niets over, als de inflatie hoger uitkomt dan 3,5% of als de lonen in de marktsector meer stijgen dan 3%. Nu wil het geval dat beide omstandigheden — hogere